

OVERNACHTEN IN OOSTENDE : 1851-1860

door I. VAN HYFTE

Oostende zonder hotels is de Visserskaai zonder "de Trap", is het Kursaal zonder zijn speelzaal of... een kunstmatig strand zonder een kunstmatige badstad. In de Identiteitskaart van Oostende, een uitgave van de stedelijke Voorlichtingsdienst (1998) staan "een 68-tal hotels en pensions met in totaal meer dan 5.000 bedden" vermeld (p. 25).

Dit is het resultaat van een lange, historische, permanent aangepaste traditie die aan tal van stadsgenoten werk en inkomen heeft geboden. Het opkomend toerisme, midden 19^e eeuw, had nood aan logies en (vaak) buitenlandse hoteliers ontdekten hierbij nieuwe commerciële mogelijkheden.

Bij opzoekingen voor mijn Plate-artikel over hoge Europese gasten (98/224 en 98/256) kon ik er gewoon niet naast kijken : de vele hotels of eenvoudige etablissementjes die duizenden (bad)gasten over de vloer kregen. Reden genoeg – dacht ik – om eens een (wellicht onvolledige) alfabetische inventaris te maken van het midden negentiende-eeuwse hotellandschap dat ondertussen grondig hertekend is en wiens namen zelden of niet opduiken in de lokale geschiedenis of niet altijd nauwkeurig terug te vinden zijn op kaarten.

Opnieuw zijn de Feuille d'Ostende en de Flandre Maritime mijn bronnen, aangevuld met MONOD's jaarlijkse "Annuaire pour le Royaume de Belgique" (1); de informatie-rijke "Guide pour la ville d'Ostende..." van T. VERMEIRSCH en een reeks gekende publicitaire porseleinkaarten (2).

Ook bruikbaar waren de stadsplannen van ondermeer J. DE BROCK (1831 en 1839), AVANZO (1839), KIESSLING (± 1840), F. BULCKE (1851) en stadsarchitect VANHERCKE (1856) die in de legende naar heel wat hierna vernoemde hotels verwijzen.

De voorziene commentaar bij elk hotel dient als volgt te worden gelezen :

- (1) toenmalige adres
- (2) vroege vermelding tussen 1850-1860
- (3) enkele bijzonderheden

* * *

* HOTEL de l'AGNEAU *

1. Kleyne Kerkstraat 23
2. F.O n° 3409 (1851)
3. - Reeds in 1837 baatte D. DEPIERRE het hotel uit (zie VERMEIRSCH; op. Cit).
- In "Bains de Mer d'Ostende" 1860 n° 15 : "...tenu par la veuve Constant DEVOS – diners particuliers – Rue St Paul n°. 36

* HOTEL d'ALLEMAGNE *

1. Polderstraat (recht tegenover het spoorwegstation op het Hazegras)
2. F.O. n° 3401 (1851)
3. - DE BROCK en AVANZO (1839) : aangestipt als "hotel".
3 porseleinkaarten geven telkens een andere uitbater
Litho Daveluy (142 x 107) : tenu par C. DALIMIER" (= eigenaar).

Litho van De Lay (137 x 103) "tenu par CLAEYS" (aannemer en restaurateur)
(85 x 50) : "tenu par WAGNER en MERTIAN"

- In "Bains de Mer d'Ostende" 1860, Listes des Etrangers n° 15 "... MANN Frères, Besitzer...".
- A. STRACKÉ zal in 1862 als 16-jarige kelner bij de toenmalige eigenaar C. MANN komen werken. Amper 7 jaar later exploiteert hij voor eigen rekening het hotel.

Zie Hotel des Bains

* ARCHE de NOË *

1. "Section du Port"
2. F.O n° 3418 (1851)

* HOTEL des BAINS *

1. Kaaistraat 13
2. FO n° 3401 (1851)
3. - Als hotel reeds vermeld bij VERMEIRSCH (1837), AVANZO (1839) en KIESSLING (1840)
- "...bains chauds et froids d'eau de mer..." (porseleinkaart).
- Toen August STRACKÉ op 31 mei 1876 er (Kaaistraat 24) introk, doopt hij het Hotel des Bains om in Hotel d'Allemagne.

* HOTEL (de) BERLIN *

1. Sint Jozefsplein (door de bouw van de nieuwe Sint Petrus en Pauluskerk bestaat het niet meer)
2. F.O n° 3416 (1851)

* HOTEL de BRUXELLES *

1. Sint Jozefsplein
2. F.O n° 4345 (1860)

* HOTEL LE CADRAN BLEU *

1. Oostmolenstraat (?)
2. F.O n° 3936 (1856)

* HOTEL DU CHEMIN DE FER *

1. Hoek Kapellestraat-Keizerskaai
2. MONOD 1851
F.O. n° 3824 (1855)
3. - De Brugse litograaf-drukker DAVELUY maakte voor uitbater BARBER een mooi iconografisch beeld van de omgeving van zijn hotel dat tevens café – restaurant was.
- Later is dit het "Hotel et Café du Bassin" geworden.

* A LA CLOCHE d'OR *

1. Kerkstraat (?)
2. F.O n° 4030 (1857)

* HOTEL de COLOGNE *

1. Kerkstraat
1. F.O n° 3714 (1854)
2. In de F.O n° 3413 (1851) : vermelding "Ville de Cologne" (hetzelfde ?)

* HOTEL de COMMERCE *

1. Keizerskaai
2. F.O n° 3607 (1853)
3. - Als "Estaminet" vermeld bij VERMEIRSCH (1837)
- De brouwersfamilie JEAN verkocht in 1878 het hotel dat nu het hoofgebouw is van het Onze Lieve Vrouwecollege.
- zie : D. FARASYN in De Plate maart 1977, p. 8 e.v.
- zie : R. VAN CRAEYNEST en A. DE GROEVE in "Onze Lieve Vrouwecollege Oostende 1842-1992 p. 68 e.v.

* CAFÉ/HOTEL de la CONCORDE *

1. Keizerskaai
2. F.O n° 3404 (1851)

* HOTEL de la COUR IMPÉRIALE *

1. Op de W. hoek van de Kapellestraat en de Sulferprietstraat het nummer 48
2. F.O n° 3401 (1851)
3. - Brouwer JEAN breidde in 1827 zijn herberg uit tot "Hotel de la Cour Impériale"
- VERMEIRSCH (1837), AVANZO (1839), KIESSLING (1840), MONOD (1841 en 1851) e.a. vermelden allen het gelijknamige hotel
- Komt ook voor onder meerdere andere benamingen
Cour Impériale (F.O n° 3718/1854)
Ter herberge La Cour Impériale (F.D. nr. 3942/1856)
Het Keizerlijk-Hof

Zie Cour Impériale de Russie

* COUR IMPÉRIALE de RUSSIE *

1. Kapellestraat 37
2. F.O n° 3616 (1853)
3. - Komt voor onder meerdere benamingen
Hotel de Russie (F.O n° 3616/1853)

Hotel de la Cour de Russie (F.O n° 4135/1858)

Hotel de la Cour Impériale de Russie (Bains de Mer d'Ostende 1860 n° 15)

- Ik vermoed dat Hotel de la Cour Impériale rond 1853 werd opgesplitst in
 - a) Cour Impériale en b) Cour Impériale de Russie
- Nog een onopgelost probleem is het HOTEL de la COUR DE FRANCE. In Bains de Mer d'Ostende, 1860 n° 15 staat : "Hotel de la Cour de France, ci devant Hotel de la Cour Impériale de Russie..." Wat is dan het Hotel de la Cour de France in de Feuille d'Ostende n° 3416, reeds in 1851 ?

* HOTEL de la COUR du RHIN *

1. een "liste des étrangers" geeft als locatie "Section du Port"
2. F.O n° 3402 (1851)
3. Soms kortweg "Cour du Rhin" (F.O n° 3933/1856)

* HOTEL de la COURONNE *

1. N.W. hoek van Christinastraat en Keizerskaai nr. 15
2. F.O n° 3401 (1851)
3. - Op het plan van F. BULCKE (1851) en in de Feuille d'Ostende n° 3419 (1851) wordt een HOTEL de la COURONNE de FRANCE op de Keizerskaai vermeld. Gaat het hier om hetzelfde hotel ?
 - Restaurateur Louis DE SCHEPPER biedt zijn hotelgasten dé ideale ligging : ... en face de la station du chemin de fer, à proximité du débarcadère des bateaux à vapeur et des bureaux de diligence..." (porceleinkaart 95 x 60).

* HOTEL de COURTRAI *

1. Op het Hazegras
2. F.O n° 4027 (1857)

* HOTEL des ETRANGERS *

1. Comediestraat n° 23, naast Hotel Fontaine
2. F.O n° 3407 (1851)

* HOTEL DE FLANDRE *

1. Kattestraat 9
2. F.O. n° 3402 (1851)
3. - Reeds als hotel vermeld in 1839 op het AVANZO-plan
 - Eigenaar FONTAINE verliet in 1850 het pand om het naar zijn naam genoemde Hotel Fontaine op te starten.
 - Er zijn op zijn minst 3 verschillende adreskaarten gekend (vb. de geanimeerde in VILAINS op.cit. p. 150 illustr. 3)
 - In 1955 vernieuwd tot het huidige Grand Hotel George V, Vlaanderenstraat 42

* HOTEL FONTAINE *

1. Z.W. hoek van Langestraat en de Comediestraat
2. F.O n° 3401 (1851)

* HOTEL DE GAND / HOTEL de la VILLE de GAND *

1. Groentemarkt 3 (hoek Breidelstraat-Capucijnenstraat
2. F.O. n° 3401 (1851)
3. - Zowel VERMEIRSCH (1837), AVANZO (1839) als MONOD (1851) vermelden het als "hotel"
- 2 porseleinkaarten geven 2 verschillende uitbaters op : 1) S. DE CLERCK en 2) veuve A. DECLERCK

* HOTEL du GRAND CAFÉ *

1. Hoek Apestraat – Comédiestraat
2. F.O n° 3403 (1851)
3. - VERMEIRSCH 1837 : "Estaminet, Apestraat 1
- AVANZO 1839 : "Hotel"
- KIESSLING 18401 : "Hotel"
- MONOD 1841 "Grand Café, café-restaurant, THOMAS"

* HOPE INN / HOPE HOTEL / HOTEL THE HOPE *

1. Vóór de aanlegplaats van stoomboten; ten Oosten van het loodskantoor
2. Fl. Marit. 19-6-1850
F.O n° 3406 (1851)

* HOTEL AU (DU) LION BLANC *

1. Kernemelkstraat 60
2. F.O n° 3417 (1851)
3. - Uitbater van het hotel in 1837 : DELEU
- MONOD geeft als uitbater in 1841 : VAN GLABEKE

* HOTEL DU LION d'OR *

1. Wapenplein 2 (hoek Wapenplein – Sebastiaanstraat)
2. F.O n° 3401 (1851)
3. -Reeds vermeld in 1837 en 1839
-DAVELUY-porseleinkaarten geven 2 verschillende uitbaters op :
een drietalige 141 x 104 = Jacques VERHOEST
een franstalige 118 x 79 = J. CNUDDE

* HOTEL de la MAISON BLANCHE *

1. Visserskaai 3 (ten O. van de "Entrepot")
2. F.O n° 3401 (1851)
3. - In 1837 vermeld als "estaminet"
- Soms kortweg "Maison Blanche" (F.O n° 3726 van 1854)

* HOTEL de la MAISON JAUNE *

1. "Section du Port"
2. F.O n° 3402 (1851)

* HOTEL MARION *

1. Kerkstraat 26 en 27
2. F.O n° 3404 (1851)
3. Naast een met figuren gestoffeerde hotelkaart MARION bestaat ook een porseleinkaart met als tekst : MARION J., marchand de vins et liqueurs, Rue de l'Eglise, 26"

* HOTEL MERTIAN *

1. Weststraat
2. F.O n° 3714 (1854)
3. Het hotel ROYAL werd op 30 juni 1853 verkocht en werd hotel MERTIAN naar de naam van de nieuwe eigenaar Charles François MERTIAN
In "Bains de Mer d'Ostende" 1860, n° 15 : "...neuer prachtvoller Speise-Saal für 250 personen..."

* CAFÉ du NORD *

1. ?
2. F.O. n° 4026 (1857)
3. In de Phare d'Ostende 1861 n° 60 wordt een "Hotel du Nord" vermeld...

* PACKET BOAT INN *

1. ?
2. F.O n° 3724 (1854)

* PAVILLON des DUNES *

1. Westwandeling aan de rand van het Weststrand
2. F.O n° 3830 (1855)
3. - Het 140 m² paviljoen dat kunstschilder François MUSIN optrok in 1852, verhuurt hij vanaf 1855 aan de gebroers BEERBLOCK die er een hotel van maakten.
- Zie : D. FARASYN "Historiek van de eerste gebouwen langs de Oostendse Zeedijk 1830-

1878" De Plate mei 1979 p. 15-16

- Ikonografie : zie gekleurde litografie van F. MUSIN in "Album d'Ostende", uitgave BUFFA (± 1858)

* HOTEL PYSSONNIER *

1. Weststraat 17
2. F.O n° 3617 (1853)
3. In 1837 was daar een herberg "Den Hovenier"; François PYSSONNIER (1822-1863) was er "aubergiste"

* HOTEL du RHIN *

1. Westwandeling (ten W. van oesterput VAN LOO – BERNIER)
2. F.O n° 4134 (1858)
3. Achter het houten, één verdiep tellend hotel lag nog een oester- en kreeftenpark (maarschappij ROYON – BETTGER en Co-
Op de zijgevel stond de meer gebruikelijke naam "Pavillon du Rhin"
Ikonografie : zie gekleurde litografie in "Album d'Ostende", uitgave BUFFA (± 1858)

* AU ROCHER de CANCALE *

1. Kapellestraat 23
2. F.O n° 4141 (1858)
3. Uitbater LANTOINE was een gerenommeerd gastronom die de concessie van de "Cercle du Phare" van BELLEROUCHE had gekregen

* HOTEL ROYAL *

1. Weststraat 14
2. F.O n° 3404 (1851)
3. Weduwe J. MOLENSCHOT baatte "... het schoon en groot hotel... inhoudende 116 differente plaatsen..." uit (Fl. Marit. 26-2-1851)
Zie Plate artikel J.M. BEKAERT 1998/107 en 108
Zie hotel MERTIAN

* HOTEL ROYAL de PRUSSE *

1. Hoek Kapucijnenstraat – huidige Van Iseghemlaan
2. F.O n° 4152 (1858)

* HOTEL (SINT) CHRISTOPHE *

1. "Saint Joseph" (= Sint Jozefsplein)
2. MONOD 1851
3. Wellicht was Jacobus HAMERS (cfr. Paviljoen van Kootje HAMERS) er de eigenaar van

* HOTEL SAINT DENIS *

1. Oostkant Kapellestraat 42
2. F.O n° 3401 (1851)
3. J. DENYS-VERBAERE (de vroegere uitbater van het Hotel de la Maison de Ville) hoopt met een geporseleinde adreskaart (90 x 56) als volgt aan klantenbinding te doen : "...les soins et attentions apportées au services, lui font espérer que sa nombreuse clientèle voudra bien lui continuer la confiance qu'elle a témoignée jusqu'à ce jour"
De Sint Joriskruisbooggilde (opgericht in 1854) was er gevestigd

* HOTEL SAINT PIERRE *

1. Kernemelkstraat
2. F.O n° 3937 (1856)
3. In 1860 uitgebaat door STAFFIN-BOELS

* HOTEL SAINT SEBASTIEN *

1. Sebastiaanstraat 17
2. F.O n° 3328 (1850)
3. In 1837 als "estaminet" uitgebaat door DEVOS
Openbaar verkocht op 24-10-1850 : "32 a, 93 ca uitkomend in de Westmolenstraat 'nu H. Serruyslaan, gebruikt door Jacobus CORNIL tegen 1625 F per jaar..."
Soms ook genaamd "Hostelry Sint Sebastiaen" (F.O n° 4310, 4355)

* HOTEL SCHMITZ *

1. Langestraat
2. F.O n° 3401 (1851)

* SHIP HOTEL *

1. Visserskaai 15
2. F.O n° 3404 (1851)
Reeds vermeld bij VERMEIRSCH (1837) en AVANZO (1839) als Appleton Ship Hotel" (zie O. VILAIN : op. Cit. p. 150/3 porseleinkaart Daveluy (139 x 103) : let op de ideale ligging : recht tegenover de "Debarcadère" of aanlegplaats voor stoomboten met Britse toeristen
Het vroegere "Waterloo Hotel", uitgebaat door W. OSMOND, werd verbouwd en vergoot tot "Ship Hotel" (zie aquatintgravure van M. EGERTON (0,142 x 0,207) "Quay, Custom House and Hotel" (1815)

* HOTEL DU SUEDE *

1. Zwarte Nonnenstraat – hoek Kaaistraat
2. F.O n° 3405 (1851)
3. Een porseleinkaart/litho DAVELUY (84 x 52) vermeldt P. REYGAERT als uitbater
Niet te verwarren met Hotel du Suède dat in de jaren 1880 aan de Place du Théâtre lag, waar

nu het bekend Hotel du Parc zich bevindt

* HOTEL l'UNIVERS *

1. Hoek Apestraat – Kapucijnenstraat
2. F.O n° 3413 (1851), F.O n° 3417 (1851) : “Café de l'Univers”

* CAFÉ des VARIETÉS *

1. “Section du Port”
2. F.O n° 3405 (1851)

* HOTEL de VILLE / HOTEL de la MAISON de VILLE *

1. Wapenplein (maakte deel uit van het stadhuis)
2. F.O n° 3413 (1851)
3. Al in 1837 vermeldt VERMEIRSCH onder zijn hotels : “J. DENYS, Conciergerie, Maison de Ville, Place d'Armes 21”
J. DENYS-VERBAERE hield het hotel open “... sous la salle du casino et à côté de la Chambre littéraire...” (zie O.VILAIN op. cit. p. 150)

* (HOTEL de la) VILLE d'HAMBOURG *

1. ?
2. F.O n° 3407 (1851)

Wij zoeken voor ons museum

Een uniform van een infanterist (soldaat of onderofficier) van tussen het interbellum : liefst van het 3e en 23e Linierregiment.

Gelieve contact op te nemen met onze secretaris Freddy HUBRECHTEN
Tel. : 059/50.71.45